

Κυπριακή Βιβλιοθήκη

Πρώτο Συνέδριο Κυπριακών Βιβλιοθηκών «Ο Ρόλος της Βιβλιοθήκης στον 21ον Αιώνα»

Λευκωσία, Παρασκευή 2 Νοεμβρίου 2001, 9:30 .- 17:00
Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο

“Δίκτυο Κυπριακών βιβλιοθηκών (CLN)”

Μίνα Χαραλάμπους,
Intercollege Library

Εισαγωγή

Η ανάπτυξη της τεχνολογίας τα τελευταία χρόνια έχει φέρει πολλές αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας των βιβλιοθηκών. Οι βιβλιοθήκες έχουν μετατραπεί από παραδοσιακές βιβλιοθήκες σε ηλεκτρονικά κέντρα πληροφόρησης. Σήμερα οι χρήστες μπορούν να έχουν εύκολη πρόσβαση στους καταλόγους δεδομένων μιας βιβλιοθήκης μέσω του OPAC (Online Public Access Catalogue), και αναζήτηση πληροφοριών από περιοδικά και άλλα έντυπα μέσω των διεθνών βάσεων δεδομένων.

Η τεχνολογία έχει μπει για καλά στη ζωή μας και με τη διάδοση του διαδικτύου, ειδικά στο τομέα της εκπαίδευσης, οι βιβλιοθήκες της Κύπρου δεν θα μπορούσαν να μείνουν ανεπηρέαστες. Το ψηλό κόστος που χρειάζεται μια βιβλιοθήκη για να έχει πρόσβαση σε διεθνείς βάσεις δεδομένων και σε άλλες ηλεκτρονικές πηγές καθώς και η ανάγκη συνεργασίας για ανταλλαγή πληροφοριών οδήγησαν στη σύσταση μιας κοινοπραξίας μεταξύ των βιβλιοθηκών της Κύπρου .

Μέσα από αυτές τις ανάγκες δημιουργήθηκε μια ομάδα πρωτοβουλίας, με σκοπό την υλοποίηση της ιδέας για ίδρυση του Δικτύου Κυπριακών βιβλιοθηκών. Σκοπός της σημερινής εισήγησης είναι να γίνει μια ενημέρωση για τη μέχρι σήμερα πορεία των εργασιών της ομάδας πρωτοβουλίας, για το που βρισκόμαστε, τι έχουμε πετύχει μέχρι σήμερα και τι προσδοκούμε να πετύχουμε στο μέλλον.

Τα τελευταία χρόνια διαρκώς γίνεται λόγος για την αλλαγή της φυσιογνωμίας και του χαρακτήρα των βιβλιοθηκών, είτε αυτές είναι ακαδημαϊκές, δημόσιες, κρατικές, ερευνητικές ή και δημοτικές.

Κυριότερος παράγοντας που συντέλεσε σε αυτή την αλλαγή ήταν η είσοδος της νέας τεχνολογίας στο χώρο διάδοσης της πληροφορίας που ως συνέπεια είχε μια διαφοροποίηση στο τομέα ανάπτυξης των συλλογών.

Με την αλματώδη εκδοτική δραστηριότητα των τελευταίων χρόνων και τις παράλληλες αυξήσεις των τιμών, οι βιβλιοθήκες στην Κύπρο συνειδητοποίησαν ότι χρειάζεται ένας πολύ μεγάλος προϋπολογισμός για να διαθέσουν στους χρήστες τους την απαραίτητη πληροφόρηση.

Η παράλληλη είσοδος της νέας τεχνολογίας στην εκδοτική διαδικασία και η δυνατότητα ταχύτατης διάδοσης της πληροφορίας διαμόρφωσε μια νέα πραγματικότητα. Μια βιβλιοθήκη για να μπορεί να εξυπηρετήσει σωστά τους χρήστες εκτός από τη δική της συλλογή, είτε αυτή είναι σε έντυπη ή σε ηλεκτρονική μορφή, χρειάζεται τις υπηρεσίες διαδανεισμού και πρόσβαση σε διάφορες βάσεις δεδομένων και σε ηλεκτρονικά περιοδικά διαφόρων εκδοτικών οίκων.

Μπορεί όμως μια βιβλιοθήκη από μόνη της να διαθέσει τα τεράστια κονδύλια τα οποία χρειάζονται ώστε να παρέχει τέτοιου είδους εξυπηρέτηση; Αυτός ο στόχος μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσα από μια κοινοπραξία ειδικά στη Κύπρο που είναι ένας μικρός χώρος .

Έχουμε ήδη δει να πραγματοποιείται αυτός ο στόχος στο εξωτερικό με μεγάλη επιτυχία. Είναι γνωστό σε όλους το Ohio Link του Ohio State της Αμερικής καθώς και το Heal-link που αφορά την κοινοπραξία των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών στην Ελλάδα.

Πάνω σε αυτό το σκεπτικό άρχισε και η δημιουργία του Κυπριακού δικτύου.

1. Τι είναι το Δίκτυο Κυπριακών βιβλιοθηκών (CLN);

CLN είναι το Δίκτυο Κυπριακών βιβλιοθηκών που λειτουργεί υπό μορφή άτυπης κοινοπραξίας και αποτελείται από 20 κυπριακά εκπαιδευτικά ιδρύματα.

2. Πως δημιουργήθηκε και καλλιεργήθηκε η ιδέα του Δικτύου;

Η ιδέα για τη δημιουργία ενός δικτύου βιβλιοθηκών στην Κύπρο προβλημάτιζε τους βιβλιοθηκονόμους από το 1996. Την πρωτοβουλία για πραγματοποίηση της ιδέας πήρε

τελικά την ίδια χρονιά το Αμερικάνικο κέντρο μετά από εισήγηση της τότε διευθύντριας, Judith R. Baroody. Αρχικά ο σκοπός ήταν να γίνει μια καταγραφή όλων των αγγλικών περιοδικών μονό, αλλά με την πάροδο του χρόνου όλοι οι εμπλεκόμενοι συνειδητοποίησαν την ανάγκη ότι ο συλλογικός κατάλογος πρέπει να περιλαμβάνει και τα ελληνικά περιοδικά όπως και έγινε τελικά.

Η όλη αυτή προσπάθεια συνεχίστηκε ακολούθως από τον Mr. Kenning Arlitsch, Library Fellow στην Κύπρο που ήρθε με πρωτοβουλία του Αμερικάνικου Κέντρου ώστε να βοηθήσει με οποιοδήποτε τρόπο μπορούσε τις βιβλιοθήκες στην Κύπρο. Έγιναν διαφορές συναντήσεις και τότε δημιουργήθηκε η ομάδα πρωτοβουλίας που ανέλαβε και το γενικό συντονισμό για τη δημιουργία του δικτύου.

Η ομάδα πρωτοβουλίας για τη δημιουργία του Κυπριακού δικτύου πληροφόρησης ή οποία και συστάθηκε μετά από εισήγηση του Αμερικάνικου Κέντρου και την σύμφωνη γνώμη όλων των μελών ήταν:

Το Αμερικάνικο Κέντρο, το Βρετανικό Συμβούλιο, η βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου, η Κυπριακή βιβλιοθήκη, η βιβλιοθήκη του Intercollege και η βιβλιοθήκη του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Μετά το κλείσιμο του Αμερικάνικου Κέντρου αυτό αποχώρησε και οι διεργασίες συνεχίστηκαν με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας.

Το 1998 αν και η όλη κοινοπραξία ήταν άτυπη (δηλ. δεν υπήρχε στα χαρτιά) το δίκτυο αυτό κατάφερε να αγοράσει τις βάσεις δεδομένων Infotrac.

Μετά την αγορά των βάσεων δεδομένων, βλέποντας τα τεράστια ωφελήματα που είχαμε σαν κοινοπραξία αποφασίστηκε να συνεχιστεί η όλη προσπάθεια και για άλλες πτυχές συνεργασίας.

Το 1999, έγινε συνάντηση με τα 20 μέλη που είδαν θετικά την προσπάθεια να γίνουν μέλη στο δίκτυο και στο συλλογικό κατάλογο περιοδικών. Ζητήθηκε τότε από όλους να συμπληρωθεί ένα ερωτηματολόγιο με γενικές πληροφορίες για τις βιβλιοθήκες τους και να ετοιμαστεί ένας κατάλογος με όλα τα περιοδικά για τη δημιουργία του συλλογικού καταλόγου περιοδικών. (Web Page)

Μετά την συλλογή των στοιχείων ετοιμάστηκε ένας κατάλογος με όλα τα περιοδικά σε έντυπη μορφή ο οποίος και διανεμήθηκε σε όλες τις βιβλιοθήκες και μετά ακολούθησε η δημιουργία της ιστοσελίδας. Καθ' οδόν αποφασίστηκε ότι για να μπορεί το CLN να

δουλέψει σωστά έπρεπε αυτό να γίνει μέσω καταστατικού στο οποίο θα καθορίζονταν οι σκοποί και οι κανόνες λειτουργίας του.

Η ομάδα πρωτοβουλίας άρχισε το 1999 τις διαδικασίες για το καταστατικό. Έγιναν πολλές συναντήσεις, το καταστατικό άλλαξε αρκετές φορές για να γραφτεί τελικά με την σημερινή τελική του μορφή. Αυτή τη στιγμή το καταστατικό είναι υπό μελέτη για να καθοριστεί η εγκυρότητα του νομικά από δικηγόρο και ακολούθως θα δοθεί σε όλα τα μέλη για έγκριση ούτως ώστε να γραφτεί το CLN σαν ίδρυμα. (Το CLN θα εγγραφεί με βάση τον περί Σωματείων και Ιδρυμάτων Νόμων του 1972 (Αρ. 57/72)

Θα ήθελα να προσθέσω ότι όλες οι προσπάθειες έγιναν από κοινού με τα ενδιαφερόμενα μέλη που είχαν την προθυμία να προσφέρουν από τον ελεύθερο τους χρόνο και με σχεδόν ανύπαρκτους πόρους ώστε να μπορέσουμε να φτάσουμε στο σημείο που είμαστε σήμερα.

3. Ποιοι οι στόχοι του Δικτύου;

Σκοποί του ιδρύματος οι οποίοι καθορίζονται και στο καταστατικό του είναι:

1. Η δημιουργία και διαχείριση δικτύου βιβλιοθηκών με σκοπό την προώθηση, την ανταλλαγή πληροφοριών και την ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των μελών του Δικτύου για αμοιβαίο όφελος.
2. Η ανάπτυξη και η συνεργασία των σχέσεων του Δικτύου με άλλα συναφή Ιδρύματα του εξωτερικού με στόχο τη σύνδεση μας με διεθνή ερευνητικά και άλλα ακαδημαϊκά προγράμματα. Η συνεργασία μεταξύ των μελών του Δικτύου για απόκτηση διεθνών βάσεων δεδομένων ή και άλλων υπηρεσιών.
3. Η ανάπτυξη πλαισίων και μηχανισμών με σκοπό τη δημιουργία πληροφοριακών και τεκμηριωτικών εργαλείων καθώς και άλλων υπηρεσιών.
4. Η υποστήριξη και η προώθηση της έρευνας και της εκπαίδευσης στην Κύπρο μέσω της αξιοποίησης των υπηρεσιών του Δικτύου και της μεταφοράς πληροφοριών.
5. Οποιοδήποτε άλλοι σκοποί συναφείς με τους ανωτέρω

4. Ποια ιδρύματα είναι μέλη του Δικτύου;

Τα ιδρύματα που είναι τώρα μέλη στο Δίκτυο Κυπριακών βιβλιοθηκών είναι:

Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών

Αμερικάνικη Ακαδημία

American International School in Cyprus
Αμερικάνος College
Τράπεζα Κύπρου
Βρετανικό Συμβούλιο
C.A.A.R.I. Cyprus American Archaeological Research Institute
Κολέγιο Τουρισμού
Cyprus College
C.I.I.M Cyprus International Institute of Management
Κυπριακή Βιβλιοθήκη
The English School
Frederick Institute of Technology
Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο
Intercollege Nicosia, Larnaca, Limassol campus
Phillips College
Πανεπιστήμιο Κύπρου

5. Ποιο το έργο του Δικτύου μέχρι σήμερα;

Τα κυριότερα επιτεύγματα του δικτύου μέχρι σήμερα είναι τα ακόλουθα:

5.1 Η Ιστοσελίδα

Σαν πρώτο στάδιο το CLN έχει δημιουργήσει δική του ιστοσελίδα στην οποία ο χρήστης μπορεί να βρει γενικές πληροφορίες για το δίκτυο, όπως τους στόχους, το καταστατικό και τα μέλη του. Σημαντικό κομμάτι είναι η δημιουργία του **Συλλογικού Καταλόγου Περιοδικών όλων των βιβλιοθηκών-μελών του CLN**. Ο κατάλογος αυτός υπάρχει στην ιστοσελίδα του CLN και υπάρχει ελεύθερη πρόσβαση από όλους τους χρήστες. Με αυτό το τρόπο ο φοιτητής, ο ακαδημαϊκός ή ο ερευνητής μπορεί να ξέρει πια βιβλιοθήκη έχει ένα συγκεκριμένο περιοδικό χωρίς να πρέπει να τις επισκεφτεί όλες. Δηλαδή με τη σωστή αξιοποίηση του καταλόγου διευρύνονται τα στενά όρια κάθε βιβλιοθήκης και αξιοποιείται το σύνολο της συλλογής των περιοδικών από απομακρυσμένους χρήστες.

Σήμερα, με την τεχνολογία, τα μέσα και την διαθέσιμη πληροφορία, η διάχυση της γνώσης είναι πιο περίπλοκη παρά ποτέ. Οι βιβλιοθήκες, σαν βασικές μονάδες αυτής της διαδικασίας, δεν μπορούν να περιορίζονται μόνο στο υλικό που είναι διαθέσιμο στο χώρο τους, αλλά πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εντοπίζουν και να παρέχουν και άλλο

υλικό, όπως αυτό από άλλες βιβλιοθήκες. Αυτό το σκοπό εξυπηρετεί η εφαρμογή του συλλογικού καταλόγου περιοδικών του CLN. Αυτό που δεν έχει υλοποιηθεί ακόμη αλλά είναι μέσα στους προσεχείς στόχους είναι να συμφωνηθεί και λειτουργήσει ένα σύστημα διαδανεισμού μεταξύ των μελών του Δικτύου.

5.2 Infotrac (Searchbank)

Μετά από μελέτη η οποία έγινε από τον Mr. Kenning Arlisch το 1998, και λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ανάγκες όλων των ενδιαφερομένων βιβλιοθηκών ζητήθηκαν προσφορές από τα 4 διαφορετικούς οργανισμούς.

Οι οργανισμοί αυτοί ήταν:

1. Infotrac – Gale Group (Searchbank – Information Access Company)
2. EBSCOHost – Ebsco Publishing Company
3. FirstSearch – Online Library Computer Center OCLC
4. ProQuest Direct – UMI

Υπήρξε μια περίοδος δωρεάν πρόσβασης σε αυτές τις βάσεις και έτσι όλοι είχαν την ευκαιρία να δουν το περιεχόμενο των βάσεων και το πως λειτουργούν. Μετά από μελέτη των προσφορών συμφωνήθηκε όπως τελικά αγοράσουμε τις βάσεις δεδομένων Infotrac.

Οι βιβλιοθήκες οι οποίες είναι συνδρομητές είναι οι ακόλουθες:

Πανεπιστήμιο Κύπρου
Intercollege
Cyprus College
Frederick Institute of Technology
Phillips College
Cyprus International Institute of Management
American International School in Cyprus
PA College
Κολέγιο Τουρισμού
Americanos College
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο
English School

Οι 12 αυτές βιβλιοθήκες παίρνουν από κοινού 6 βάσεις δεδομένων:

Computer Database 1980-2001

Expanded Academic ASAP international 1980-2001

General Business File International 1980-2001

Business and Company Resource Center

Health Reference Center Academic 1980-2001

Student Edition

(4 Πληρώνουμε και 2 παίρνουμε δωρεάν)

Επιπρόσθετα οι βιβλιοθήκες του Πανεπιστημίου Κύπρου και του Intercollege έχουν αγοράσει από κοινού και το

PAIS International 1972 -2001

5.3 Εκπαιδευτικά σεμινάρια

Το CLN έχει επίσης οργανώσει και δύο εκπαιδευτικά σεμινάρια για τα μέλη του τα οποία φιλοξενήθηκαν στο Intercollege και τα οποία είναι:

- "Methods and Technologies of Library Research" 1998, από τον Mr.Kenning Arlitsch (Library Fellow)
- "How to use Infotrac databases" 2000 από τον Mr. Stewart Perrygrove (Solutions Consultant)

5.4 Το Καταστατικό

6. Ποιες θα είναι οι μελλοντικές ενέργειες του Δικτύου;

Κυριότερος στόχος για το μέλλον του Δικτύου εκτός από την ομαλή λειτουργία του είναι η διεύρυνση τόσο του αριθμού μελών όσο και των δραστηριοτήτων του Δικτύου, με στόχο πάντα μια σωστή και ολοκληρωμένη συνεργασία μεταξύ των Κυπριακών Βιβλιοθηκών.

Το όλο έργο είναι σημαντικό και απαραίτητο για όλους τους Κύπριους φοιτητές, ακαδημαϊκούς, ερευνητές κ.α. Η βιβλιοθήκες ή τα κέντρα πληροφόρησης είναι από τα πιο σημαντικά εργαλεία στο τομέα της εκπαίδευσης. Είναι φανερό ότι αυτή τη στιγμή οι βιβλιοθήκες καλούνται να παίξουν έναν πρωταγωνιστικό ρόλο στην πανεπιστημιακή κοινότητα.

Ελπίζουμε ότι με την ενεργό εμπλοκή και άλλων φορέων οι εργασίες για τη σωστή λειτουργία του δικτύου θα συνεχιστούν και θα είναι για το κοινό όφελος όλων.

Επίσης θα θέλαμε να τονίσουμε ότι το Δίκτυο Κυπριακών Βιβλιοθηκών είναι ανοικτό σε οποιοσδήποτε εισηγήσεις και ελπίζουμε ότι σύντομα τα μέλη μας θα αυξηθούν.